

Ο αφελληνισμός της Β. Ηπείρου και ο ρόλος της μεταπολεμικής περιόδου στο βορειοηπειρωτικό ζήτημα

Πολιτισμός / Ιστορία

Νικόλαος Ζαρκάδας, Υποστράτηγος



[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=151711>]

Στις 28 Μαΐου 1920 υπογράφηκε μεταξύ των αντιπροσωπειών της Ελλάδας και της Αλβανίας το Πρωτόκολλο της Καπεστίτσας με το οποίο αναλάμβαναν την υποχρέωση να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις της διάσκεψης της Ειρήνης του Παρισιού, η οποία θα καθόριζε και τη μελλοντική μεθοριακή γραμμή μεταξύ των δύο κρατών. Τον Δεκέμβριο του 1920 η Αλβανία έγινε μέλος της Κοινωνίας των Εθνών και αναλάμβανε τη δέσμευση ως προς την προστασία των μειονοτικών δικαιωμάτων στην επικράτειά της. Τελικά ο εδαφικός διακανονισμός περιλήφθηκε στο Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας της 27ης Ιανουαρίου 1925 που υπογράφηκε από τη Γαλλία, την Αγγλία και την Ιταλία. Με τον προσδιορισμό των συνόρων της Αλβανίας προς την Ελλάδα έγινε κατάφωρη παραβίαση των αρχών του διεθνούς

δικαίου και εγκαταλείφθηκε στο έλεος των μετέπειτα θλιβερών συγκυριών ολόκληρος ο βορειοηπειρωτικός ελληνισμός, του οποίου άρχισαν να καταπατώνται βάνουσα τα μειονοτικά δικαιώματά τους.



Προσαρτημένο 3: Χάρτης της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής της Ηπείρου (κατά Στράβωνα), σε σύγκριση με τα σύγχρονα όρια κρατών.

Ο συστηματικός αφελληνισμός της Β. Ηπείρου ολοκληρώθηκε με τη διακοπή της λειτουργίας των περισσότερων ελληνικών σχολείων, με την αντικατάσταση του ελληνικού διδακτικού προσωπικού από Αλβανούς δασκάλους με τις συνεχείς

επεμβάσεις των αλβανικών αρχών στα ελληνικά σχολικά ζητήματα, με την υποχρεωτική εισαγωγή της αλβανικής γλώσσας και την εκμάθηση της αλβανικής ιστορίας, γεωγραφίας και άλλων μαθημάτων στα αλβανικά. Τέλος, συμπληρώθηκε με την τροποποίηση του αλβανικού συντάγματος που καταργούσε τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Μόνος του και αβοήθητος ο ελληνικός πληθυσμός αντέδρασε με σθένος απέναντι στην τροποποίηση. Η ελληνική γλώσσα πλέον εξελισσόταν σε μία ξένη γλώσσα, παρά τη ρητή αναγνώριση της γλωσσικής, εκπαιδευτικής, θρησκευτικής και κοινοτικής αυτοτέλειας της εθνικής ελληνικής μειονότητας της Β. Ηπείρου. Κατά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940 - 1941 ο ελληνικός στρατός απελευθέρωσε για τρίτη φορά την Κορυτσά και ολόκληρη τη Β. Ήπειρο.

Μετά όμως από τη γερμανική κατοχή της Ελλάδας και την αποχώρηση του ελληνικού στρατού νέες οδυνηρές εμπειρίες περίμεναν τους βορειοηπειρώτες, οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά στο κίνημα της εθνικής αντίστασης κατά των κατακτητών στην κατεχόμενη Ελλάδα. Από τα σπλάχνα του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού γεννήθηκε το 1942 το Απελευθερωτικό Μέτωπο της Βορείου Ηπείρου (ΜΑΒΗ). Η μεταπολεμική περίοδος υπήρξε καταλυτική ως προς την εξέλιξη του βορειοηπειρωτικού ζητήματος. Οι διαστάσεις του αναπόφευκτα ήταν άμεσα συνδεδεμένες και συναρτημένες με την αδυναμία αποκατάστασης των ελληνοαλβανικών διπλωματικών σχέσεων. Οι ελληνικές κυβερνήσεις βέβαια δεν έπαυσαν να συγκαταλέγουν τη Β. Ήπειρο, όπου το ελληνικό στοιχείο κινδύνευε να αφανιστεί επίσημα ανάμεσα στις εθνικές διεκδικήσεις του ελληνικού κράτους. Είναι αδύνατον να περιγραφούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες έζησαν οι βορειοηπειρώτες μέχρι πριν από μερικά χρόνια. Φυλακίσεις, εξορίες, στρατόπεδα καταναγκαστικών έργων, κακομεταχείριση, βασανιστήρια, θανατικές ποινές, απαγόρευση οποιασδήποτε θρησκευτικής και εκκλησιαστικής δράσης, επιβολή αθεϊσμού, παράλυση και αφελληνισμός της ελληνικής εκπαίδευσης, αλλοίωση του ελληνικού στοιχείου με διαρκείς μετακινήσεις και αναγνώριση μόνον ορισμένων μειονοτικών περιοχών συνθέτουν επιγραμματικά το πολιτικό καθεστώς του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού.

Σήμερα το φρόνημα των κατοίκων παραμένει πάντοτε υψηλό και ακμαίο, παρόλα τα εμπόδια, που παρεμβάλλονται προς το δρόμο της εθνικής αποκατάστασης, αυτοί δεν λυγίζουν, ούτε απογοητεύονται, αλλά συνεχίζουν τον αγώνα τους. Οι βασικοί πυλώνες διατήρησης του ελληνισμού της Β. Ηπείρου είναι η ελληνική γλώσσα και η ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Τους πυλώνες αυτούς πρέπει να στηρίζουν και να ενισχύουν καθημερινά, μόνιμα και σταθερά αντίστοιχα η Πολιτεία και η Εκκλησία. Σε καμιά άλλη γωνιά του πλανήτη δεν μπορεί κάποιος να βρει πληθυσμό ομογενή, μειονοτικό με γνήσια θρησκευτική πίστη και αταλάντευτο

εθνικό πάθος, παρά μόνο στη Β. Ήπειρο.

Προσαρτημένο 3

Χάρτης της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής της Ηπείρου (κατά Στράβωνα), σε σύγκριση με τα σύγχρονα όρια κρατών.

Πηγή: Περιοδική έκδοση του ομίλου φίλων Αγίου Όρους, «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης», «Αθωνίτης», έτος 23ο, τ. 87, Α΄ τρίμηνο 2014, σελ. 18-21

<http://bit.ly/2m0nuoW>